

	Zaaknummer	00482872
Onderwerp	Jaarverslag leerplicht 2015-2016	

Collegevoorstel

Aanleiding / voorgeschiedenis

Het leerplichtjaarverslag beschrijft inhoudelijk en cijfermatig de door de gemeente uitgevoerde taken in het kader van leerplicht en voortijdig schoolverlaten over het schooljaar 2015-2016.

Feitelijke informatie

In het afgelopen schooljaar werden 250 leerplichtdossiers aangemaakt. Een dossier wordt aangemaakt nadat een melding van verzuim is ontvangen. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) meldt dit voor alle scholen voor voortgezet onderwijs en beroeps- en volwasseneneducatie. De basisscholen melden het verzuim rechtstreeks aan de gemeente. Het jaarverslag geeft aan wat de aanleiding was voor de meldingen en wat ermee is gedaan. Het aantal meldingen is iets afgenomen in vergelijking met vorig schooljaar. In het algemeen kan worden vastgesteld dat de preventie in de aanpak van het verzuim zijn vruchten afwerpt. Door vroegtijdig met jongeren te kijken naar (de reden van) verzuim, te praten over de toekomst en, indien nodig, interventies te plegen, zien we een aantal ontwikkelingen:

- er worden meer strafmaatregelen (Halt) toegekend dan vorige jaren;
- het aantal processen-verbaal voor relatief verzuim is ook toegenomen ten opzichte van vorig jaar;
- jongeren moeten ervaren dat ze worden gezien en gehoord. Er is veel geïnvesteerd in het leggen van verbindingen met de scholen, samen optrekken in de strijd tegen uitval;
- de intensiteit van de gesprekken nam toe;
- de reden van (absoluut) verzuim zit hem vaak in het feit dat jongeren de verkeerde schoolkeuze maken en nergens meer kunnen instromen omdat de opleidingen vol zitten. Voor deze jongeren wordt aansluiting gezocht met projecten in de regio;
- er is een afname te zien in de aanvragen van vrijstellingen en daarmee ook in het totaal aantal afgegeven vrijstellingen.

Afweging

Het voorstel is om het leerplichtjaarverslag vast te stellen en de raadsleden met het bijgevoegde memo en het leerplichtjaarverslag te informeren.

Inzet van middelen

Dit voorstel heeft geen financiële en/of personele gevolgen.

Risico's

Dit voorstel heeft geen risico's.

Procedure / vervolgstappen

Als u volgens dit voorstel besluit, ontvangen de raadsleden de bijgevoegde memo en het leerplichtjaarverslag.

Voorgenomen besluit

Het voorstel is om bijgaand besluit vast te stellen.

	Zaaknummer	00482872
Onderwerp	Jaarverslag leerplicht 2015-2016	

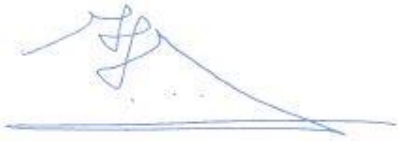
BESLUIT

Het college van Heusden heeft in de vergadering van 20 september 2016

besloten:

- het 'Jaarverslag leerplicht 2015-2016' vast te stellen;
- de bijgevoegde memo en dit jaarverslag ter informatie toe te sturen aan de raadsleden.

namens het college van Heusden,
de secretaris,

mr. H.J.M. Timmermans

MEMO RAAD

Aan: de leden van de raad
Van: het college
Datum: 20 september 2016
Onderwerp: Jaarverslag leerplicht 2015-2016
Doel: ter kennisname/ter informatie
Aanleiding: informatie (algemeen)
Aard informatie: openbaar

Aanleiding

Volgens artikel 25, lid 1 van de Leerplichtwet brengen wij jaarlijks verslag uit aan de raad over het in de gemeente gevoerde beleid inzake de handhaving van de leerplicht en de kwalificatieplicht alsmede de resultaten daarvan.

Informatie

Bijgaand treft u het 'Jaarverslag leerplicht 2015-2016' ter informatie aan.

In het afgelopen schooljaar werden 250 leerplichtdossiers aangemaakt. Een dossier wordt aangemaakt nadat een melding van verzuim is ontvangen. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) meldt dit voor alle scholen voor voortgezet onderwijs en beroeps- en volwasseneneducatie. De basisscholen melden het verzuim rechtstreeks aan de gemeente. Het jaarverslag geeft aan wat de aanleiding was voor de meldingen en wat ermee is gedaan. Het aantal meldingen is iets afgenomen in vergelijking met vorig schooljaar.

In het algemeen kan worden vastgesteld dat de preventie in de aanpak van het verzuim zijn vruchten afwerpt. Door vroegtijdig met jongeren te kijken naar (de reden van) verzuim, te praten over de toekomst en, indien nodig, interventies te plegen, zien we een aantal ontwikkelingen:

- er worden meer Halt-straftmaatregelen toegekend dan vorige jaren;
- het aantal processen-verbaal voor relatief verzuim is ook toegenomen ten opzichte van vorig jaar;
- jongeren moeten ervaren dat ze worden gezien en gehoord. Er is veel geïnvesteerd in het leggen van verbindingen met de scholen, samen optrekken in de strijd tegen uitval;
- de intensiteit van de gesprekken nam toe;
- de reden van (absoluut) verzuim zit hem vaak in het feit dat jongeren de verkeerde schoolkeuze maken en nergens meer kunnen instromen omdat de opleidingen vol zitten. Voor deze jongeren wordt aansluiting gezocht met projecten in de regio;
- er is een afname te zien in de aanvragen van vrijstellingen en daarmee ook in het totaal aantal afgegeven vrijstellingen.

Jaarverslag leerplicht 2015-2016

Gemeente Heusden

Inhoudsopgave

Jaarverslag leerplicht 2015-2016	1
Inleiding.....	3
Leerplicht.....	3
Kwalificatieplicht.....	3
Voortijdig schoolverlaten.....	3
Gebruikte afkortingen	4
1. Uitvoering Leerplichtwet	5
1.1. Toezicht op de naleving van de Leerplichtwet.....	5
1.2. Kerntaken	5
1.3. Rechten en plichten van de betrokken partijen	6
2. Taken en verantwoordelijkheden.....	7
2.1. Administratieve en registratieve werkzaamheden.....	7
2.2. In- en uitschrijvingen.....	7
2.3. Digitaal verzuimloket.....	7
2.4. Overleg scholen.....	7
2.5. Dag van de Leerplicht.....	7
2.6. Zorgadviesteams (ZAT)/ondersteuningsteam (OT).....	7
2.7. Sociaal netwerk	8
2.8. BIJEEN	8
2.9. Signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd	8
2.10. De Halt-afdoening.....	8
2.11. Casusoverleg Openbaar Ministerie (JCO)	8
2.12. Samenwerking met Sociale Verzekeringsbank (SVB)	9
2.13. Studenten Succescentrum (SSC).....	9
2.14. Voorlichting VMBO	9
3. Kwantitatieve gegevens	10
3.1. Aantal leerplichtigen	10
3.2. Verzuimgegevens	10
Relatief verzuim	10
Halt-aanmeldingen.....	11
Proces-verbaal.....	11
3.3. Vervangende leerplicht en vrijstellingen	11
4. Beleid voortijdig schoolverlaten	13
4.1 Voortijdig schoolverlaten en startkwalificatie	13
4.2 Regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC).....	13
4.3 Trajectbegeleiding gemeente Heusden	13
4.4 Outreachend RMC/trajectbegeleiding	14
4.5 Trajecten VSV-ers in de regio 's-Hertogenbosch	14

Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor toezicht en naleving van de leer- en kwalificatieplicht en stelt hiervoor leerplichtconsulenten aan.

Grofweg zijn de wettelijke taken onder te verdelen in de navolgende drie onderdelen.

Leerplicht

Alle kinderen en jongeren van vijf tot zestien jaar worden door de Leerplichtwet in staat gesteld zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooiën door het volgen van onderwijs. 'Alle' kinderen en jongeren omdat hen deze kans wordt geboden ongeacht afkomst, religie of financiële positie.

Kwalificatieplicht

Wanneer de leerplicht eindigt en de jongere nog geen startkwalificatie heeft behaald, blijft een jongere verplicht om ingeschreven te staan bij een school of instelling en deze geregeld te bezoeken. Dit noemen we de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht eindigt zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt of een startkwalificatie behaalt.

Voortijdig schoolverlaten

Jongeren kunnen met een startkwalificatie een waardevolle bijdrage leveren op de arbeidsmarkt. De gemeente moet dan ook in nauwe samenwerking met het onderwijs voorkomen dat jongeren voor hun 23ste het onderwijs zonder startkwalificatie verlaten. Deze taak moet regionaal worden uitgevoerd en wordt de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) genoemd. De RMC ligt vast in verschillende wetten. De gemeente Heusden maakt onderdeel uit van de RMC regio 's-Hertogenbosch.

Gebruikte afkortingen

BOA	Buitengewoon Opsporing Ambtenaar
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
HALT	Het Alternatief
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MKB	Midden- en Klein Bedrijf (leerbanen)
OIS	Onderwijs Informatie Systeem
OM	Openbaar Ministerie
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiepunt voor voortijdige schoolverlaters
ROC	Regionaal Opleiding Centrum
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VSV	Voortijdig School Verlaten
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
V(S)O	Voortgezet (Speciaal) Onderwijs
VWO	Voortgezet Wetenschappelijk Onderwijs
ZAT	Zorg Advies Team

1. Uitvoering Leerplichtwet

De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving van de Leerplichtwet.

De leerplicht hangt nauw samen met het leerrecht, ofwel het recht op onderwijs. De rechten en plichten van ouders, leerlingen en schooldirecteuren staan in de Leerplichtwet. Deze wet is een rechtsmiddel waarmee wordt geborgd dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen en zullen deelnemen.

1.1. Toezicht op de naleving van de Leerplichtwet

Kinderen zijn in Nederland verplicht om naar school te gaan als ze vijf jaar zijn. Vanaf dat moment zijn ze leerplichtig. De ouders zijn verantwoordelijk voor een tijdige inschrijving op een school. Kinderen mogen naar school vanaf hun vierde jaar.

Het toezicht op naleving van de Leerplichtwet ligt bij het college van burgemeester en wethouders. Binnen de gemeente Heusden heeft het college twee leerplichtconsulenten hiervoor aangewezen. Een van de leerplichtconsulenten is ook trajectbegeleider en heeft Bijzondere Opsporingsbevoegdheid (BOA) voor het opmaken van processen-verbaal.

De leerplichtconsulenten hebben naast hun handhavingstaak ook een maatschappelijke zorgtaak te vervullen bij de naleving van de Leerplicht- en de RMC-wet.

Het grootste gedeelte van de tijd zijn leerplichtconsulenten actief bezig een oplossing te vinden voor problemen die de schoolloopbaan van een leerling in gevaar kunnen brengen. Spijbelgedrag kan een signaal zijn dat er iets aan de hand is met een jongere.

Voor het aandachtsgebied leerplicht werkt binnen de gemeente Heusden, naast de leerplichtconsulenten, een administratief medewerker. Zij maken deel uit van de clusters Zorgbemiddeling en Zorgadministratie. De leerplichtadministratie is een belangrijk en noodzakelijk middel om elke leerling in de gemeente in beeld te brengen en te houden. Door onder andere deze gegevens kan beleid verder worden ontwikkeld. Hierbij is te denken aan jeugdbeleid, onderwijsbeleid en arbeidsmarktbeleid.

1.2. Kerntaken

Het toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet brengt de volgende taken/functies met zich mee.

Controlerende functie

De leerplichtconsulent is volgens artikel 5.2 van de Awb (Algemene wet bestuursrecht) toezichthouder. Er wordt ingezet op toezicht op schoolbezoek door leerplichtige leerlingen. In de Leerplichtwet staan verplichtingen waaraan ouders, leerlingen en schooldirecties zich moeten houden. De leerplichtconsulent onderzoekt waaruit het verzuim voortkomt en of de school voldoende aandacht besteedt aan de aanpak van dit verzuim (relatief verzuim).

De controle of alle leerlingen staan ingeschreven bij een school wordt gedaan aan de hand van leerling administratiesystemen. Alle in- en uitschrijvingen verlopen via DUO (absoluut verzuim). De leerplichtconsulent is bevoegd personen te horen en heeft toegang tot de scholen.

Registrerende functie

De gemeente is wettelijk verplicht om een leerplichtadministratie bij te houden. Dat houdt in dat via de in- en uitschrijvingen bij DUO van de jongeren wordt gecontroleerd of alle leerplichtigen op een school of onderwijsinstituut staan ingeschreven (controle op absoluut verzuim). De leerplichtconsulent adviseert scholen en schoolbesturen over verbetering van hun verzuimregistratie en meldingsgedrag.

Preventieve functie

Het voorkomen dan wel stopzetten van schoolverzuim is de meest effectieve manier om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Verzuim is doorgaans het signaal van een onderliggende problematiek en de eerste fase in het proces tot afhaken van school.

Door spreekuren op scholen te draaien kan vroegtijdig worden gewezen op verzuim, kunnen signalen worden onderkend en worden verwezen naar hulpverlening.

Daarnaast wordt door de regio ingezet op voorlichting aan eerstejaarsleerlingen op het MBO.

Maatschappelijke zorgfunctie

De leerplichtconsulent bewaakt het recht op onderwijs, dat iedere jongere heeft. De leerplichtconsulent geeft voorlichting aan scholen, ouders en ketenpartners.

Er kan ook sprake zijn van conflicthantering, bemiddeling en advisering.

Door een goede samenwerking met scholen komt een spijbelende leerling in een vroeg stadium in beeld. De leerplichtconsulent neemt daarom ook deel aan verschillende overlegvormen en werkt samen met verschillende ketenpartners zoals Juvans maatschappelijk werk, GGD en Bureau Halt. Om vroegtijdig problemen van kinderen en jeugd in de leeftijd van 0 tot 23 jaar te signaleren en de vragen of problemen snel en in samenhang aan te kunnen pakken werken alle instellingen op het gebied van jeugd en (gezondheids)zorg samen in Bijeen.

Justitiële functie

Bij de handhaving van de Leerplichtwet heeft de leerplichtconsulent verschillende taken. De consulent controleert (absoluut) verzuim van leerlingen, de verzuimregistratie van scholen en controleert of een directeur van een school op correcte wijze verlof verleent. Daarnaast beslist de consulent over zaken op grond van de diverse wetsartikelen, zoals bijvoorbeeld aanvragen voor vrijstellingen of verlofaanvragen van meer dan tien dagen (aanvragen minder dan tien dagen is een bevoegdheid van de schooldirecteur). Bij een overtreding van de Leerplichtwet kan een proces-verbaal worden opgemaakt. Een jongere is vanaf twaalf jaar medeverantwoordelijk voor zijn schoolbezoek.

1.3. Rechten en plichten van de betrokken partijen

Bij het naleven van de Leerplichtwet zijn vier partijen betrokken: de leerling, de ouders, de school en de lokale overheid.

De leerling

Jongeren hebben recht op onderwijs. De andere kant van dat leerrecht is de leerplicht. Alle leerlingen blijven volledig leerplichtig vanaf hun vijfde levensjaar tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien jaar worden. De kwalificatieplicht geldt voor jongeren die nog geen achttien jaar zijn en geen startkwalificatie hebben, maar die wel de volledige leerplicht achter de rug hebben. Zij zijn tot hun achttiende verjaardag kwalificatieplichtig (of tot het moment dat zij een MBO2-, HAVO- of VWO-diploma behalen). Dit betekent concreet dat deze jongeren een volledig onderwijsprogramma moeten volgen, dat gericht is op het behalen van een startkwalificatie. Gehuwde kwalificatieplichtigen hebben zelfstandig de inschrijvingsplicht en zijn zelf verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek. Jongeren van twaalf jaar en ouder kunnen zelfstandig verantwoordelijk gesteld worden voor ongeoorloofd schoolverzuim. Vervangende leerplicht is mogelijk vanaf veertienjarige leeftijd.

De ouders

Ouders zijn verplicht hun leerplichtige kinderen in te schrijven op een school/instelling. Zij dragen zorg voor geregeld schoolbezoek door de kinderen en zien toe op het maken van huiswerk. Ouders zijn verantwoordelijk voor het naleven van de schoolregels door hun kind op school en nemen daarbij de spelregels op basis van de Leerplichtwet in acht.

De scholen

Scholen nemen in hun schoolwerkplan beleid en maatregelen op om verzuim te voorkomen en zij geven aan welke preventieve maatregelen zij treffen bij (kort) verzuim. Uit dit schoolverzuimbeleid vloeit voort hoe zij de samenwerking zien met ouders, leerplichtconsulent en waar nodig andere professionele hulpverleners. Scholen hebben een meldingsplicht aan de gemeente over zorgwekkend schoolverzuim van leerplichtigen. Op basis van de Leerplichtwet hebben scholen ook verplichtingen op het gebied van het verlenen van verlof/vakantie, toelating, in- en uitschrijving, schorsing en verwijdering van leerplichtigen.

2. Taken en verantwoordelijkheden

De gemeente is verantwoordelijk voor de controle op absoluut verzuim: dit is dan ook een van de primaire taken van de leerplichtconsulent. Het streven is om jaarlijks zo spoedig mogelijk na de zomervakantie een overzicht te hebben van alle leerplichtige jeugdigen die niet op een school staan ingeschreven. Na verwerking van de mutaties worden de betrokken ouders/verzorgers aangeschreven. Achteraf blijkt meestal dat de school dit te laat of niet goed heeft doorgegeven. Voor de teldatum van 1 oktober geven de leerplichtconsulenten voorlichting op scholen, bemiddelen tussen jongeren en scholen om alsnog geplaatst te worden en zien er op toe dat jongeren die een verkeerde studiekeuze maakten alsnog worden (her)plaatst.

2.1. Administratieve en registratieve werkzaamheden

Doel van de leerplichtadministratie is om alle jongeren in beeld te houden, zodat er op toegezien kan worden dat alle jongeren aan het onderwijs deelnemen, behoudens de in de wet zelf voorziene uitzonderingen.

2.2. In- en uitschrijvingen

Via het gebruikerspakket van DUO worden alle in- en uitschrijvingen van leerlingen uit het onderwijs digitaal aan de gemeente aangeleverd. De administratieve medewerker zorgt ervoor dat de aangeleverde berichten worden verwerkt.

2.3. Digitaal verzuimloket

Het melden van verzuim door scholen is sterk vereenvoudigd door de invoering van het digitaal verzuimloket. DUO stuurt iedere verzuimmelding direct door naar de woongemeente van de leerling. De administratieve medewerker ontvangt een mailbericht dat er een melding door een onderwijsinstelling is gedaan in het verzuimloket. Vervolgens zorgt de administratieve medewerker dat deze melding bij een van de leerplichtconsulenten terechtkomt.

2.4. Overleg scholen

Het is nuttig de aanvragen/besluiten voor verlof met de scholen te bespreken zodat gezamenlijk kan worden opgetreden tegen verzuim en zo te komen tot eenduidige interpretatie van de zogeheten 'gewichtige omstandigheden' waaronder ouders verlof aan kunnen vragen. Geconcludeerd wordt dat deze activiteiten zinvol zijn. Scholen zoeken steeds vaker actief contact met de leerplichtconsulent als er twijfel is over een aanvraag.

2.5. Dag van de Leerplicht

De landelijke Dag van de Leerplicht is een initiatief van het Ministerie van OCW om extra aandacht en voorlichting te geven over de Leerplichtwet. Deze dag wordt op de derde donderdag van maart gehouden.

2.6. Zorgadviesteams (ZAT)/ondersteuningsteam (OT)

Een ZAT/OT is een overlegsituatie die onder verantwoordelijkheid van de school plaatsvindt. In dit overleg zijn o.a. maatschappelijk werk, GGZ, politie, welzijnswerk, gemeente en de school zelf vertegenwoordigd. In het ZAT/OT worden leerlingen besproken met meervoudige problematiek. De rol van de leerplichtconsulent binnen dit overleg is in eerste instantie adviserend. De scholen worden gewezen op de mogelijkheden die bewandeld kunnen/moeten worden om verzuim te voorkomen of terug te dringen. De leerplichtconsulent is een soort spin in het web. Soms weet hij/zij ook meer over de gezinssituatie waardoor sneller op de juiste manier kan worden gereageerd op verzuim. Ook kan de bemoeienis van de leerplichtconsulent net iets meer gewicht in de schaal leggen om verzuim terug te dringen of mee te werken aan een vorm van hulpverlening door de strafmaatregelen die de consulenten voorhanden hebben. Daarnaast biedt het overleg de mogelijkheid tot netwerken en het intensiveren van het contact tussen scholen en hulpverleners.

De leerplichtconsulenten hebben zitting in diverse ZAT's/OT's (de Overlaat, het d'Oultremontcollege, het Willem van Oranje College (locatie Wijk en Aalburg), de Walewyc en Praktijkschool MET). In het basisonderwijs neemt de leerplichtconsulent enkel op afroep zitting.

2.7. Sociaal netwerk

Sinds 2013 is er een koppeling met het sociaal netwerk in de drie grote kernen. In het sociaal netwerk worden alle inwoners besproken die problemen hebben over financiën, huisvesting, opvoeding, zorg enzovoort. Vaak is er sprake van kinderen die te maken hebben met ouders in een problematische situatie. Door de relatie tussen beide netwerkoverleggen kan ervoor worden gezorgd dat kinderen niet onnodig in de knel komen en kan preventief worden gehandeld.

2.8. BIJEEN

Bijeen Heusden is het netwerk van partijen dat in de gemeente Heusden zorgt voor de uitvoering van alle taken op het terrein van zorg, jeugd en werk. Het sociaal team van Bijeen is sinds januari 2015 actief. De leden van het team zijn afkomstig van verschillende organisaties en hebben ieder hun specialisme. Zo zijn er een opbouwwerker, een zorgconsulent, een maatschappelijk werker, een jeugdhulpverlener, een Wmo-consulent, een cliëntondersteuner en iemand die deskundig is op het gebied van werk en inkomen. Samen zorgen zij ervoor dat iedereen de zorg en ondersteuning krijgt die nodig is. Leerplicht is onderdeel van BIJEEN.

2.9. Signaleringsysteem Zorg voor Jeugd

Het signaleringsysteem Zorg voor Jeugd is een landelijk netwerk en is bedoeld om problemen bij kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar in een vroegtijdig stadium te signaleren en vervolgens de coördinatie van zorg te organiseren. Voor onze gemeente ligt de coördinatie vanaf 1 januari 2015 bij Bijeen. Zorg voor jeugd maakt onderdeel uit van het integraal jeugdbeleid.

2.10. De Halt-afdoening

Schoolverzuim kan een voorbode zijn van schooluitval of zelfs van crimineel gedrag. Het is daarom belangrijk schoolverzuim vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. In de Halt-straf voor schoolverzuim krijgen jongeren die veelvuldig verzuimen inzicht in de oorzaak en de gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Hun ouders worden nadrukkelijk bij de straf betrokken. Halt bepaalt de inhoud en omvang van de straf. Deze is afhankelijk van het aantal verzuimde uren en de leeftijd van de jongere.

Wat houdt de Halt-straf voor schoolverzuim in?

- Drie gesprekken bij Halt met jongere en ouders.
- Een digitale leeropdracht maken over het spijbelgedrag.
- Vervolgopdracht(en) maken.
- Een (excuus-)gesprek op school of thuis, waarin afspraken worden gemaakt voor de toekomst.
- Soms krijgt de jongere ook een werkopdracht.

2.11. Casusoverleg Openbaar Ministerie (JCO)

Leerplichtzaken worden ingebracht in het bestaande justitieel casusoverleg (JCO) van het Openbaar Ministerie. Iedere twee weken is er een JCO. Als er een leerplichtzaak vanuit de gemeente Heusden op de agenda staat, gaat de leerplichtconsulent naar het overleg. De casus wordt door de leerplichtconsulent voorzien van eventuele toevoegingen en weer ter bespreking aangeboden. Alle meldingen worden daar besproken. Er komt een strafafdoening, een raadsonderzoek of er wordt gelijk doorgezet naar een dagvaarding of een onderhoud ter Parkette (OTP).

In het schooljaar 2015-2016 werden negentien meldingen gedaan. Een aantal van deze meldingen is voor nader onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming opgepakt.

2.12. Samenwerking met Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Door de invoering van de kwalificatieplicht voor zestien- en zeventienjarigen in de Leerplichtwet is het recht op kinderbijslag voor jongeren van zestien of zeventien jaar afhankelijk van het volgen van onderwijs dat zich richt op het behalen van een startkwalificatie. Ouders van zestien- en zeventienjarigen die geen startkwalificatie hebben en evenmin onderwijs volgen, kunnen de kinderbijslag verliezen.

Wanneer sprake is van ongeoorloofd relatief verzuim of absoluut verzuim (het niet ingeschreven staan) kan de leerplichtambtenaar de Sociale Verzekeringsbank (SVB) hierover informeren. De SVB stopt dan de betaling van de kinderbijslag met ingang van het eerstvolgende kwartaal. De betaling van de kinderbijslag wordt weer gestart zodra het verzuim volgens de leerplichtambtenaar is opgeheven. Wanneer ouders en jongeren snel en adequaat reageren, kan een en ander zonder financiële gevolgen blijven.

2.13. Studenten Suc6centrum (SSC)

Het Suc6centrum is het punt waar verzuim van jongeren, zowel boven als onder de achttien jaar, wordt gemeld binnen het Koning Willem 1 College in 's-Hertogenbosch. In het Suc6centrum nemen studieadviseurs, medewerkers succesklas, leerplichtambtenaren (incl. RMC) en proces- en administratieve begeleiders deel.

Doel van dit Suc6centrum is om voortijdig schoolverlaten te bestrijden. Uit onze gemeente gaan bijna 700 leerlingen naar een opleiding op niveau 1 tot en met 4.

Zodra er sprake is van verzuim worden de jongeren op gesprek gevraagd. Soms blijken jongeren de verkeerde studiekeuze te hebben gemaakt en kan er vroegtijdig worden gewerkt aan een oplossing.

2.14. Voorlichting V(M)BO

De overstap van het VMBO naar het MBO is vooral lastig voor de VMBO-leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg. Sommigen schrijven zich niet eens in voor een vervolgopleiding terwijl anderen na de eerste paar maanden van hun MBO-opleiding uitvallen. In deze overgang dreigen dus veel jongeren het onderwijs te verlaten zonder startkwalificatie.

Een belangrijk middel in de strijd tegen schooluitval is daarom het goed volgen van de leerlingen die uitstromen uit het VMBO en de overstap maken naar vervolgonderwijs. Tijdens deze overstap verdwijnen sommige leerlingen uit beeld. De school voert een aantal acties uit om alle leerlingen in deze belangrijke overgangsfase in beeld te hebben en te houden. Via het programma 'Inter grip' dat in de regio Noordoost Brabant wordt gebruikt, kan worden gevolgd welke leerling waar is ingeschreven, aangenomen, afgewezen en waar interventies vanuit leerplicht/RMC nodig zijn.

Daarnaast geven de leerplichtconsulenten, met name aan het begin van het schooljaar voorlichting. De voorlichting richt zich het meest op de niveaus 1, 2 en 3-opleidingen van het Koning Willem I College. In de periode september en oktober werd tien keer voorlichting gegeven aan een of meerdere groepen.

3. Kwantitatieve gegevens

3.1. Aantal leerplichtigen

Omdat de woongemeente van de leerling bepalend is voor het werk van de leerplichtconsulent, strekt het werkgebied van de leerplichtconsulenten zich uit over meer dan 100 scholen, waarvan zeventien scholen binnen de gemeente Heusden. Binnen de gemeentegrenzen kunnen kinderen in de basisschoolleeftijd terecht op veertien scholen voor basisonderwijs en twee scholen voor speciaal basisonderwijs.

Voor voortgezet onderwijs is er één school in de gemeente Heusden, het d'Oultremontcollege.

Aantal leerplichtige jongeren binnen de gemeente Heusden:

Primair onderwijs	3438
Voortgezet onderwijs	2645
Speciaal onderwijs	74
MBO	475
Totaal	6632

Van alle meldingen die binnenkomen, wordt een dossier per leerling aangemaakt. In het dossier worden alle interventies van de leerplichtconsulent geregistreerd. In totaal zijn er dit schooljaar 250 dossiers aangemaakt. De intensiteit van de interventies neemt elk schooljaar toe vanwege een meer complexe problematiek. De begeleiding vraagt daardoor meer tijd van de leerplichtconsulenten.

3.2. Verzuimgegevens

Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere *wel* op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Volgens de Leerplichtwet zijn scholen alleen verplicht om die gevallen te melden waar sprake is van ongeoorloofde afwezigheid van in totaal zestien uren les- of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken.

Relatief verzuim is onder te verdelen in signaalverzuim en luxe verzuim.

Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling.

Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school. In de meeste gevallen is dit beginnend spijbelgedrag en/of veelvuldig te laat komen dat door gesprekken/waarschuwing kan worden opgelost. Er kan ook worden doorverwezen naar de Jeugdhulpverlening. Daarnaast is er een vorm van signaalverzuim dat begint met gedragsproblemen en/of veelvuldig ziekteverzuim. Ook dan wordt er afstemming gezocht met de al aanwezige hulpverlening.

Soms is het echter noodzakelijk dat er een strafmaatregel volgt en wordt de jongere doorverwezen naar Bureau Halt, het justitieel casusoverleg (JCO) van het Openbaar Ministerie of wordt een proces-verbaal opgemaakt.

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school (bij tien schooldagen of minder) dan wel zonder toestemming van de leerplichtambtenaar (bij elf dagen of meer) buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd, waarbij het eigen belang (vaak voor een vakantie) van ouder(s)/verzorger(s) of jongere prevaleert boven dat van het schoolbezoek.

Niet alle meldingen van ziekteverzuim op de dagen rondom een vakantie blijken achteraf te gaan om luxe verzuim en die zijn dan ook bij nader inzien niet verwijtbaar. Met andere woorden, de leerling was wel afwezig op die dagen voor of na een vakantie maar had hiervoor een geldige reden of verklaring.

Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een jongere niet staat ingeschreven op een school. Alle leer- en kwalificatieplichtigen moeten op 1 oktober staan ingeschreven bij een school/onderwijsinstelling.

Hoe komt een melding van (ongeorloofd) schoolverzuim tot stand?

In de gemeentelijke basisregistratie personen (BRP) staan alle leer- en kwalificatieplichtigen. Bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn alle inschrijvingen op door het Rijk bekostigd onderwijs bekend. Het leerlingvolgsysteem is gekoppeld met de BRP en de DUO en vergelijkt beide bestanden. Wanneer een leer- of kwalificatieplichtige niet staat ingeschreven, volgt er een melding van absoluut verzuim.

Overzicht aantallen verzuimmeldingen:

Verzuimmeldingen		
Absoluut verzuim	Totaal	0
Relatief verzuim	Totaal	43
	Waarvan enkelvoudig	35
	Waarvan herhaald	5
	Waarvan luxe verzuim	3
Beginnend of signaal verzuim	Totaal	209
	Waarvan 18-	110
	Waarvan 18+	99
	Totaal	252

Halt-aanmeldingen

Als de jongere zich aan alle afspraken houdt en de Halt-afdoening goed afrondt, kan hij of zij met een schone lei verder. Als de jongere of ouders geen toestemming geven voor verwijzing naar Halt of de afdoening is niet voldoende, dan wordt alsnog een volledig proces-verbaal opgemaakt. Dit schooljaar hebben alle betrokken jongeren hun Halt-afdoening goed afgerond.

Proces-verbaal

Aan het opmaken van een proces-verbaal ligt altijd een keuze ten grondslag. Is het een geschikt middel in de gegeven situatie of is het beter om gedwongen hulpverlening in te zetten door een zorgmelding. Bij veel problemen in de thuissituatie is een proces-verbaal niet altijd de juiste oplossing. Het proces-verbaal wordt naar de Officier van Justitie gestuurd. Een proces-verbaal kan tegen een jongere en tegen zijn ouders worden opgemaakt. Een kopie van het proces-verbaal wordt ook naar de raad voor de Kinderbescherming (RvdK) gestuurd. Zij doen een onderzoek en geven een strafadvies.

Overzicht aantallen proces-verbaal en Halt-aanmeldingen:

Proces-verbaal:	Aantal:
PO	2
SO	1
VO	8
MBO	8
Totaal:	19
Halt:	18

3.3. Vervangende leerplicht en vrijstellingen

De gronden voor vrijstelling staan in de artikelen 5 en 15 van de Leerplichtwet. We onderscheiden de volgende vrijstellingen:

- artikel 5 sub a: vrijstelling op grond van lichamelijke en psychische problemen;
- artikel 5 sub b: vrijstelling vanwege overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs op alle scholen of instellingen binnen redelijke afstand;
- artikel 5 sub c: vrijstelling voor jongeren die als leerling staan ingeschreven bij een
- onderwijsinstelling buiten Nederland en hier ook daadwerkelijk onderwijs volgen;

- artikel 5a: vrijstelling voor ouders van de verplichting om te zorgen dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven zolang zij een (bij algemene maatregel van bestuur omschreven) trekkend bestaan leiden waarbij de jongere hen vergezelt;
- artikel 15: vrijstelling voor jongeren die door bijzondere omstandigheden geen reguliere scholen bezoeken maar op een andere wijze dagelijks onderwijs genieten;
- artikel 11 sub g: de jongere door andere gewichtige omstandigheden verhinderd is de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken.
- overige vrijstellingen: Op verzoek kan het college toestaan dat de inschrijving van de jongere bij een school voor het laatste schooljaar wordt vervangen door de inschrijving als leerling van een instelling als bedoeld in paragraaf 2a van de Leerplichtwet. Het verzoek dient vergezeld te gaan van een plan van aanpak dat voorziet in een begeleidingsprogramma voor de jongere en dat is opgesteld door de instelling waar de jongere ingeschreven wenst te worden.

Verleende vervangende leerplicht en vrijstellingen:

Art. 5 sub a: lichamelijke/psychische problemen	9
Art. 5 sub b: bezwaar richting onderwijs	1
Art. 5 sub c: buitenlandse school	3
Art. 5a: trekkend bestaan	-
Art. 15: vrijstelling bijzondere omstandigheden	3
Art. 11g: andere gewichtige omstandigheden	5

In het algemeen kan worden vastgesteld dat de preventie in de aanpak van het verzuim zijn vruchten afwerpt. Door vroegtijdig met jongeren te kijken naar (de reden van) verzuim, te praten over de toekomst en, indien nodig, interventies te plegen, zien we een aantal ontwikkelingen:

- er worden meer Halt-straftmaatregelen toegekend dan vorige jaren;
- het aantal processen-verbaal voor relatief verzuim is ook toegenomen ten opzichte van vorig jaar;
- jongeren moeten ervaren dat ze gezien en gehoord worden. Er is veel geïnvesteerd in het leggen van verbindingen met de scholen, samen optrekken in de strijd tegen uitval;
- de intensiteit van de gesprekken nam toe;
- de reden van (absoluut) verzuim zit hem vaak in het feit dat jongeren de verkeerde schoolkeuze maken en nergens meer kunnen instromen omdat de opleidingen vol zitten. Voor deze jongeren wordt aansluiting gezocht met projecten in de regio;
- er is een afname te zien in de aanvragen van vrijstellingen en daarmee ook in het totaal aantal afgegeven vrijstellingen.

4 Beleid voortijdig schoolverlaten

4.1 Voortijdig schoolverlaten en startkwalificatie

Te veel jongeren ondervinden problemen in hun leerloopbaan, waardoor ze te vroeg stoppen met hun opleiding en geen startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een HAVO- of VWO-diploma of minimaal een diploma op MBO-niveau 2. Jongeren die niet terug naar school gaan en die nog geen startkwalificatie hebben, worden voortijdig schoolverlater (VSV-er) genoemd.

VSV-ers zijn alle jongeren tussen de 12 en 23 jaar die de school verlaten zonder startkwalificatie. Leerlingen die na het behalen van een VMBO-diploma geen vervolgonderwijs meer volgen, worden ook als VSV-er beschouwd. Ook leerlingen tot 23 jaar die langer dan een maand zonder reden van school wegblijven, worden als VSV-er aangemerkt.

4.2 Regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)

Met ingang van 1 januari 2002 geldt de RMC-wet. Deze wet houdt in dat scholen/onderwijsinstellingen verplicht zijn om VSV-ers te melden aan de betrokken woongemeente. De kerntaak van het RMC is om VSV-ers in beeld te brengen en deze terug te begeleiden naar een opleiding of een leerwerkplek zodat ze alsnog een startkwalificatie behalen.

Daarnaast draagt het RMC zorg voor een regionale samenwerking tussen gemeenten, scholen en instellingen werkzaam op het terrein van arbeidsvoorziening, onderwijs, jeugdhulpverlening en welzijn. De gemeenten werken hiervoor samen in 39 regio's. De gemeente Heusden valt onder regio 36, waarvan de gemeente 's-Hertogenbosch de contactgemeente is.

Er zijn structurele middelen beschikbaar gesteld voor preventie en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Het gaat om een vast bedrag per schooljaar voor de regio. Verdeling vindt plaats op basis van inwoneraantallen. Voor de uitvoering van de RMC-functie ontving de gemeente Heusden een bedrag van € 81.722 voor het schooljaar 2015-2016.

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de registratie en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten van de Heusdense jongeren. De middelen zijn voor meerdere doeleinden inzetbaar. Te denken valt aan: coördinatie, administratie/registratie/ict, trajectbegeleiding, projecten en preventie.

4.3 Trajectbegeleiding gemeente Heusden

De gemeente Heusden heeft een trajectbegeleider in dienst. Hij heeft als taak jongeren, die niet naar school gaan en/of problemen in het onderwijs ervaren, te begeleiden zodat ze alsnog een startkwalificatie halen.

Verzuim is een voorbode van voortijdig schoolverlaten. Door verzuim goed aan te pakken, wordt voortijdig schoolverlaten teruggedrongen. Alle scholen in het VO en MBO zijn verplicht ongeoorloofde afwezigheid van jongeren tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie te melden bij de woongemeente. Het doel is om deze jongeren, die niet meer onder de Leerplichtwet vallen, maar wel onder de RMC-wet, toch een startkwalificatie te laten halen.

Wegens gebrek aan capaciteit van de trajectbegeleider kunnen niet alle jongeren persoonlijk worden benaderd. Daarom wordt prioriteit gegeven aan jongeren:

- die bezig zijn om een startkwalificatie te halen en tegelijkertijd verzuimgedrag vertonen;
- nieuwe voortijdig schoolverlaters die in het verslagjaar zijn uitgevallen (achttien- en negentienjarigen).
- 'Oude' voortijdig schoolverlaters (eerder niet herplaatste jongeren) die een inkomen boven € 200 hebben, mits ze zichzelf melden.

In het schooljaar 2015-2016 is de prioriteit vooral gelegd bij deze jongeren van achttien jaar en ouder, die nog wel op school zitten en een VO- of MBO-opleiding volgen, maar verzuimen of dreigen uit te vallen. De trajectbegeleider is met 73 jongeren in gesprek gegaan. De praktijk leert dat deze preventieve aanpak goede resultaten oplevert en veel jongeren met succes hun opleiding vervolgen en afronden.

4.4 Outreachend RMC/trajectbegeleiding

Doel

Deze actie heeft als doel om jongeren in de leeftijd van 18 tot 20 jaar, die recent een MBO-opleiding hebben verlaten zonder startkwalificatie en zonder betaald werk, opnieuw te activeren richting opleiding en/of werk. Deze VSV-ers worden gemeld via DUO als nieuwe schoolverlater en worden gericht thuis benaderd door de trajectbegeleider. De reden voor het bezoek is het breder kunnen waarnemen en aanpakken van factoren in de rand voorwaardelijke sfeer. Die randvoorwaarden vormen in meer of mindere mate een (aanvullende) belemmering voor jongeren om terug te keren in het onderwijscircuit.

Aantallen

Bij 36 jongeren in de leeftijd van 18 tot 20 jaar zijn in de periode van 22 t/m 26 februari 2016 en 10 t/m 27 mei 2016 huisbezoeken afgelegd.

Uitkomsten

Zijn weer opleiding/onderwijstraject gaan volgen	13
Werk zonder opleidingscomponent	12
Werk met opleidingscomponent	3
Complexe problemen / zorg / opvangvoorziening	3
Nog in begeleiding	2
Niemand thuis brief achtergelaten. Later nog 1x huisbezoek; geen reactie	3

Daarnaast heeft de trajectbegeleider 15 jongeren begeleid die zichzelf hebben gemeld of via andere kanalen/instanties zijn gemeld. Het betreft jongeren in de leeftijd van 18 t/m 22 jaar die al eerder de opleiding zonder diploma hebben verlaten maar nu zelf verzoeken om begeleiding bij hun vervolgtraject. Deze VSV-ers zijn getoetst aan de hiervoor genoemde criteria. Aan hen is een begeleidingstraject aangeboden. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in onderstaande tabel.

Zijn weer opleiding/onderwijstraject gaan volgen	7
Werk zonder opleidingscomponent	2
Werk met opleidingscomponent	1
Complexe problemen / zorg / opvangvoorziening	3
Nog in begeleiding	2

4.5 Trajecten VSV-ers in de regio 's-Hertogenbosch

Voorkomen van schooluitval is beter dan genezen. De maatregelen om schooluitval aan te pakken zijn preventief en gericht op aanpakken bij de bron, soepele overgang van VMBO naar MBO, leerlingen bij de les houden en de praktijk als leermeester. De inzet op het vlak van coördinatie, aanpak en preventieve maatregelen/trajecten VSV-ers ligt bij de gemeente 's-Hertogenbosch. Afstemming met de regio Waalwijk/Tilburg is belangrijk. In deze regio gaan behoorlijk wat leerlingen uit onze gemeente naar school. De coördinatie in deze regio ligt bij de gemeente Tilburg.

Een voorbeeld van een aanpak ter voorkoming van schooluitval is het TOM-traject in 's-Hertogenbosch. TOM staat voor Traject Op Maat. Jongeren komen in aanmerking als ze:

- in de regio 's-Hertogenbosch wonen;
- niet meer op school zitten;
- tussen de 18 en 23 jaar oud zijn;
- geen diploma MBO-niveau 2, HAVO of VWO hebben;
- én geen vaste baan of uitkering hebben.

TOM helpt jongeren om een startkwalificatie te halen. Want met zo'n diploma hebben jongeren veel meer kansen op de arbeidsmarkt. Met elkaar wordt bekeken of een jongere die opleiding kan combineren met een baan. TOM helpt jongeren ook als ze niet meer willen leren maar op zoek zijn

naar een baan. Ze worden door een coach persoonlijk begeleid bij het vinden van een opleiding, school of werk.